

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

Deres ref:
202409272

Vår ref:
2025/11779-2
Ane Dorthea Lundberg Nordlie, klima, miljø og
naturmangfold
May-Tove Smiseth, arkeologi

Dato:
26.06.2025

Høringssvar: Uttak av grunnvann til reservevannkilde på Balbergsøya ved Lågen, Lillehammer kommune

Bakgrunn

Viser til henvendelse mottatt 12. mai. Lillehammer kommune planlegger grunnvannsuttak fra Balbergsøya, en halvøy ut mot Lågen som ligger ca. 6 km nord for Lillehammer sentrum. Det søkes om et uttak på 200 l/s fordelt over åtte brønner. Det er nødvendig å sikre brønnene mot en 1000-årsflom, som blant annet innebærer heving av arealet (3 meter) og flomsikring i form av et steinlag mot Lågen. Bekker som i dag drenerer til evja skal flyttes, slik at utløpene går ut i Lågen i stedet. Tilkomst til halvøya vil være over sideevja, der det planlegges etablering av en kulvert med naturlig elvebunn.

Fylkeskommunens tilbakemeldinger

Klima, miljø og naturmangfold

Omsøkt tiltak vil påvirke Lågen (vannforekomst 002-1096-R «Lågen Hølshauget til Lågendeltaet»), som er registrert med god økologisk tilstand i Vann-nett. Halvøya er skapt av en sideevje til Lågen, der det er registrert gyte- og oppvekstområder for abbor, karpefisk, gjedde og hork. Berørt område ligger delvis innenfor Lågendeltaet naturreservat, og det er registrert store naturverdier i form av naturtyper og rødlistede/prioriterte i tett nærhet.

Slik vi ser det vil ikke selve vannuttaket utgjøre en stor påvirkning på Lågen og de registrerte naturverdiene. Det er derimot viktig med hensyn og gode avbøtende tiltak for både anleggs- og driftsfase. Søknaden inneholder etter vår mening gode vurderinger av hvilke påvirkninger omsøkt tiltak kan ha på både terrestriske og akvatiske naturverdier i området.

Fylkeskommunen er positiv til at det legges opp til en kulvert med naturlig elvebunn. Vi mener det bør være en forutsetning for tiltaket at fiskevandring sikres forbi krysningpunktet, og at det legges særlig vekt på å sikre vandringsmulighetene for de mindre vandringssterke artene som utnytter funksjonsområdene i evja. Det er viktig at kulverten legges lavt og flatt nok.

Vi er positive til at gyteperioden for fisk vil hensyntas i anleggsperioden. Hensynet til gyteperioden vil være særlig sentral med tanke på etablering av kulvert over evja. Artene

som benytter evja som funksjonsområde er vårgytere, og vil mest sannsynlig gyte i starten av mai (og potensielt tidligere) og frem til midten av juni. Ved behandling av fysiske tiltak i fiskeførende vassdrag etter lakse- og innlandsfiskeloven pleier fylkeskommunen å kreve at tiltaksgjennomføringen skjer i perioden 15. juni – 15. september, for å unngå negativ påvirkning på både vår- og høstgytere. Likevel vil tidspunktet for gytevandring påvirkes av vanntemperatur, og variere på forskjellige steder i Lågen. Søker bør derfor gå i dialog med fagpersonell som har jobbet med fiskesamfunnene i Lågen og Lågendeltaet, for å sikre så detaljert og stedspesifikk informasjon om gyteperioder som mulig.

Fylkeskommunen ser det som hensiktsmessig at det gjennomføres undersøkelser etter slutført tiltak for å sikre at vandring gjennom kulverten er sikret, samt at tiltaket ikke har forringet evjas funksjon som gyte- og oppvekstområde. Videre mener vi det bør være et krav om at tiltakshaver gjennomfører gjenopprettende/biotopforbedrende tiltak hvis det skulle oppdages uheldige resultater av tiltaket.

Slik vi ser det vil en endring av tilløpsbekkene til evja ikke påvirke vannstanden, og vi ser det ikke som et problem at utløpene flyttes. Det er likevel viktig å sikre gode utforminger av nye utløp, der naturlig variasjon etterstrebes ivaretatt. Naturlik utforming bør også være et krav med tanke på erosjonssikring av skråningen fra brønnene og ned mot Lågen.

Det er positivt at tiltakshaver vil hensynta hekkeperioden for fugl med tanke på tiltaksgjennomføring. Vi mener også trekkperiodene både vår og høst må hensyntas.

Automatisk fredete kulturminner

Fylkeskommunens merknader fra 21.04.2020 er tatt med i rapporten fra Structor til Lillehammer kommune angående konsesjonssøknad om Balbergsøya som drikkevannskilde i 2024. Vi vil allikevel minne om varslingsplikten etter kulturminnelovens § 8, andre ledd – som ikke ble tatt med i rapporten: «Hvis det i forbindelse med realisering av tiltak oppdages automatisk freda kulturminner, inkludert en sikringssone på fem meter, skal arbeidet stanses. Det er viktig at de som utfører arbeidet også blir informert om dette. Melding om funn skal straks sendes Innlandet fylkeskommunes kulturarvseksjon, jf. lov om kulturminner § 8, andre ledd».

Med vennlig hilsen

Arne Magnus Hekne
Seksjonssjef - Klima, miljø og naturmangfold

Ane Dorthea Lundberg Nordlie
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:
STATSFORVALTEREN I INNLANDET
LILLEHAMMER KOMMUNE
Vannområde Mjøsa v/ Odd Henning Stuen

